

El deute de la polèmica

El deute històric torna a ocupar el punt de mira dels partits polítics valencians. Des que el PSPV-PSOE proposà de fer un ple extraordinari i monogràfic per debatre la qüestió, el ball de xifres no ha parat. A cada grup, li ixen comptes diferents.

"Que el govern cedira a les demandes de deute històric seria tant com reconèixer que Espanya està en deute amb ella mateixa". Aquestes declaracions revifaren la polèmica. El titular d'Administracions Públiques, Mariano Rajoy, anul·lava així el sistema de transferències i d'equiparació de serveis a les comunitats autònomes. Segons el ministre, les reclamacions de deute històric van deixar de tenir sentit el dia que les Corts espanyoles van aprovar el nou model de finançament autonòmic que "concedeix la corresponsabilitat fiscal a les autonomies i ofereix garanties d'un nivell mínim de prestació de serveis".

Però, les comunitats no ho veuen tan clar. Andalusia, Extremadura (governades pel PSOE) i Galícia (pel PP) són les comunitats que amb més força havien reclamat el dèbit. Manuel Fraga, president de la Xunta, va haver de moderar l'ímpetu reivindicatiu i acatar els propòsits del govern.

Al País Valencià el *quid* de la qüestió es desdobra: d'una banda, s'ha de quantificar la xifra exacta de l'obligació i, d'una altra, convèncer el govern de la Generalitat perquè el reclame. El 27 d'agost proppassat, el Partit Popular, Unió Valenciana i l'únic diputat del grup mixt, Rafael Ferraro, s'oposaren a la proposta socialista de convocar urgentment un ple de les Corts monogràfic per debatre la qüestió. L'actitud política d'UVV resulta incongruent amb el missatge que vol transmetre, perquè no sols reco-

ARXIU / RAFA GIL

neix el deute sinó que, a més a més, el seu diputat José María Chiquillo l'ha estimat en 500.000 milions de pessetes, la xifra més alta reivindicada fins ara. Segons Filiberto Crespo, portaveu adjunt del grup d'UVV, el deute històric és molt antic, perquè la Comunitat Valenciana ha estat des de sempre discriminada per Madrid en les qüestions econòmiques. "S'ha passat tota la vida pagant i ha rebut molt poc". Els regionalistes coincideixen amb els socis de govern que el moment oportú per a tractar la qüestió serà aquest mes de setembre, quan es faça el debat de política general.

Moltes denúncies, ni una sola quantitat. Per la seua banda, els populars han acusat el PSPV de

fer "demagògia" per provar d'amagar com poden la crisi interna de la formació. Siga com siga, el PP és l'únic partit que encara no ha donat una xifra concreta del deute.

Els socialistes estan convençuts que és el millor moment per a reclamar, perquè és ara que es negocien els pressupostos generals de l'estat. Aurelio Martínez, portaveu del grup i ex-conseller d'Economia, va desglossar el compromís del govern central en dos deutes: educatiu i sanitari.

El primer es va transferir atenent al cost efectiu, és a dir: la quantitat traspasada es va calcular en proporció dels serveis que prestava cada comunitat. Però, segons Martínez, la ciutat de València en aquells moments es trobava infra-dotada; tan sols comptava amb dos

Joan Romero. El secretari general dels socialistes valencians, creu que el deute històric no s'ha de veure com un estratagema, ans s'hauria d'arribar a un consens entre totes les forces polítiques valencianes per establir-ne la xifra exacta.

ARXIU / RAFA GIL

Segons Aurelio Martínez (a l'esquerra), portaveu del PSPV i ex-conseller d'Economia, l'estat espanyol deu als valencians, pel cap baix, 100.000 milions de pessetes: 66.000 en sanitat, i de 45.000 a 60.000 en educació.
D'una altra part, Pere Mayor (a la dreta), secretari general d'UPV, el valora en uns 250.000 milions de pessetes. (foto de la dreta: arxiu / Rafa Gil)

instituts, quan, per exemple, a Sevilla n'hi havia set, i això que tenia menys població. "Tot perquè durant la dictadura la inversió va ser molt menor a València que no a la resta de províncies". Per resoldre aquestes possibles diferències es va dissenyar un fons d'anivellament, que mai no s'ha posat en pràctica. En teoria serveix perquè la despesa per habitant en la prestació d'un servei públic determinat siga semblant a la de la resta d'autonomies. El deute educatiu, doncs, segons els socialistes, es pot situar entre els 45.000 i els 60.000 milions de pessetes.

En sanitat, en canvi, la transferència es va fer segons la població protegida, és a dir, atenent al nombre de persones susceptibles de rebre servei mèdic. L'estat espanyol va calcular que, al País Valencià, li pertocava entre un 10% i un 18% de la despesa sanitària total. Tanmateix, en paraules de Martínez, "Madrid sempre s'ha enganyat a la baixa en la pressupostació, perquè només en controla una part, la d'INSALUD, i després extrapola aquest càlcul a la resta de l'estat".

Durant els anys 1990, 1991 i 1992, el govern central va reconèixer l'existència d'un desviament en el càlcul del deute sanitari i el va amortitzar en tres anys. El problema es va agreujar el 1995, quan no va admetre la desviació i per tant no va pagar ni una pessesta.

Per calcular fins on arriba el deute sanitari Martínez va fer una comparació amb Catalunya. "Si

hi ha sis milions de catalans i quatre de valencians, significa que, a la nostra comunitat, li corresponen les dues terceres parts dels 100.000 milions de pessetes de deute sanitari que ha calculat l'administració de Pujol. Per tant, Madrid deu al voltant de 66.000 milions de pessetes als valencians". En total, sumant tots dos deutes, els socialistes reclamen

Des d'Esquerra Unida-Els Verds reclamen uns 170.000 milions de pessetes, tot i que matisen que ningú no en sap la xifra exacta.

un mínim de 100.000 milions.

A aquesta xifra, encara s'hi haurien d'afegir dues quantitats més que Martínez anomena "serrells". La primera, 5.000 milions (sempre en xifres aproximades) de desviació anuals per manca de reconeixement del cost dels desplaçats (turistes o estrangers el cost sanitari dels quals va a càrrec de la Generalitat). L'ex-ministre d'economia, el socialista Pedro Solbes, va idear una possible solució: deixar un 5% dels pressupostos generals per cobrir aquest import. Però aquest projecte tampoc no es va fer reali-

tat; segons Martínez "Solbes va reconèixer els desplaçats, els va pressupostar i va començar a pagar. En canvi ara sembla que hagen desaparegut". La segona xifra addicional són 20.000 milions en endarreriments de la despesa corrent sanitària. El PSPV tem que Zaplana no reclame ni una sola pesseta de les que Martínez ha comptabilitzat, però els populars es demanen per què durant més de dos lustres de govern, els socialistes no foren capaços de resoldre la qüestió. Són de l'opinió que reclamen un deute que ells mateixos van generar. A això, als socialistes, només els queda una resposta possible: "Nosaltres mai no vam deixar de reclamar el deute sanitari". Els dos processos de negociació amb el govern central que encara tenen pendents (els dels anys 1991-92 i 1995-96) són l'argument que esgrimeixen per excusar-se.

Inviabilitat. Vicent Carda, regidor d'Unitat del Poble Valencià a l'Ajuntament de Borriana i secretari de política sectorial del partit nacionalista, pensa que el desfàsament pressupostari entre Madrid i València és un fet. Carda ha calculat el deute en 250.000 milions de pessetes, aproximadament, i proposa que el fons d'anivellament es convertisca en un òrgan efectiu. Per Pere Mayor, secretari general d'UPV, no hi ha discussió: "Hi ha un deute històric de l'etapa anterior, quan governava el PSPV que ara ha augmentat". Mayor no entén que de sobte no es comptabilitzen uns milions que haurien d'anar destinats a l'aplicació de la reforma educativa (LOGSE), per exemple.

Carmen Cana Moñita, d'Esquerra Unida-Els Verds, reivindica uns 170.000 milions, si bé puntualitza que, en realitat, ningú no en sap la xifra exacta. EU és l'únic grup polític amb representació parlamentària que va donar suport a la proposta socialista de convocar un ple extraordinari, si bé Cana va recalcar la inoportunitat de fer la proposta durant el mes d'agost, quan la meitat de la gent fa vacances. "El PSPV hi té una gran part

Deute per a tothom

El País Valencià no es troba sol en la reclamació del deute històric. La majoria de comunitats de l'estat espanyol disposen, en els estatuts d'autonomia propis, de clàusules específiques sobre finançament autonòmic. Aquesta és la base jurídica a la qual s'haurien de referir sempre que vulguen reclamar aquest deute al govern central.

Els estatuts valencià i gallec regulen la matèria en la disposició transitòria cinquena, i en la desena el de Cantàbria. Totes tres disposicions recullen la previsió següent: "quan es determinen les transferències per a inversions, hom tindrà en compte la conveniència d'equiparar els nivells de serveis a tot el territori de l'estat, i establirà, si s'escau, les transferències necessàries per al funcionament dels serveis".

D'una altra part, l'estatut de la Rioja responsabilitza el govern espanyol del sosteniment dels serveis, mentre no es dicten disposicions que en permeten el finançament total. "L'estat contribuirà a sostenir els serveis transferits a les competències pròpies de la comunitat partint d'una quantitat igual al cost efectiu del servei". Finalment, el d'Extremadura preveu que si la regió no pot prestar els serveis transferits, l'estat garantirà que es puguin satisfer, si més no, al nivell mínim. **C. U.**

de culpa i ho hauria d'haver plantejat abans", va comentar.

Siga com siga tot entra dins el funcionament normal de la política: frases encreuades, insults dits a mitges... I ara també, unes xifres que mai no es podran calcular exactament.

Filiberto Crespo, portaveu adjunt del grup d'UV. Aquest partit ha reclamat la xifra més elevada, però ha votat contra el ple que proposen els socialistes.

Caterina Úbeda

Diputació de Barcelona

Premis de l'Institut del Teatre 1997

convocats per la Diputació de Barcelona a través de l'Institut del Teatre

PREMI IGNASI IGLÉSIAS
(textos teatrals)

PREMI JOSEP M. DE SAGARRA
(traduccions de textos clàssics de la dramàtúrgia universal)

PREMI AURORA DÍAZ PLAJA
(textos de teatre infantil)

PREMI JOSEP MARIA CARBONELL
(muntatges de teatre de titelles)

PREMI RICARD MORAGAS
(coreografies de dansa)

Podeu recollir les bases a:
INSTITUT DEL TEATRE DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA
(Centre d'Investigació, Documentació i Difusió)
Almogàvars 177, tel. 309 91 68 - 08018 - Barcelona